

Imigracja i polityka imigracyjna w państwach członkowskich UE

16.11.2016

Marta Pachocka

Plan zajęć

1. Wprowadzenie
2. Wykład gościa specjalnego
3. Pytania i dyskusja

dr Aleksandra Borowicz
Ośrodek Badań Integracji Europejskiej

Polityka Unii Europejskiej w dziedzinie migracji- europeizacja polityk krajowych?

Wydział Ekonomiczny

Migracje w liczbach (2014 r.)

Łącznie 3,8 mln osób imigrowało do jednego z państw członkowskich UE-28

Co najmniej 2,8 mln emigrantów opuściło jakieś państwo członkowskie UE.

Spośród 3,8 mln osób:

- ok. 1,6 mln to obywatele państw nieczłonkowskich,
 - ok. 1,3 mln obywateli innego państwa członkowskiego UE niż to, do którego wyemigrowali,
- ok. 870 tys. osób migrujących do państwa członkowskiego UE, którego obywatelstwo już posiadali (na przykład powracający obywatele lub obywatele urodzeni za granicą).

Kierunki migracji w Unii Europejskiej w 2014 r.

Najwięcej imigrantów przyjęli:

1. Niemcy (884,9 tys.),
2. Zjednoczone Królestwo (632,0 tys.),
3. Francja (339,9 tys.),
4. Hiszpania (305,5 tys.),
5. Włochy (277,6 tys.).

Najwięcej wyemigrowało z:

1. Hiszpania (400,4 tys.),
2. Niemcy (324,2 tys.),
3. Zjednoczone Królestwo (319,1 tys.),
4. Francja (294,1 tys.),
5. Polska (268,3 tys.).

Imigracja do Unii Europejskiej

Szacuje się, że w 2014 r. z państw nieczłonkowskich do UE-28 imigrowało około 1,9 mln osób.

Ponadto 1,8 mln osób uprzednio mieszkających w jednym z państw członkowskich UE migrowało do innego państwa członkowskiego.

Populacja migrantów w UE

- W dniu 1 stycznia 2015 r. w państwach członkowskich UE mieszkało 34,3 mln osób urodzonych poza UE-28.
- W państwach UE mieszkało 18,5 mln osób, które urodziły się w innym państwie członkowskim UE niż ich aktualne państwo zamieszkania.
- Tylko na Węgrzech, w Irlandii, Luksemburgu, na Słowacji i Cyprze liczba osób urodzonych w innym państwie członkowskim UE była wyższa od liczby osób urodzonych poza UE-28.

Populacja migrantów 01.01.2015 r.

1. Niemczech (7,5 mln osób),
2. Zjednoczonym Królestwie (5,4 mln),
3. Włoszech (5,0 mln),
4. Hiszpanii (4,5 mln)
5. Francji (4,4 mln).

W wartościach względnych:

✓ Luksemburg,

gdzie stanowili oni 46 %
ludności ogółem.

	Total		Citizens of another EU Member State		Citizens of a non-member country		Stateless	
	(thousands)	(% of the population)	(thousands)	(% of the population)	(thousands)	(% of the population)	(thousands)	(% of the population)
Belgium	1 300.5	11.6	857.1	7.6	442.8	3.9	0.7	0.0
Bulgaria	65.6	0.9	12.5	0.2	51.2	0.7	1.9	0.0
Czech Republic	457.3	4.3	184.3	1.7	273.0	2.6	0.0	0.0
Denmark	422.5	7.5	173.2	3.1	244.4	4.3	4.9	0.1
Germany	7 539.8	9.3	3 475.5	4.3	4 055.3	5.0	9.0	0.0
Estonia	191.3	14.6	7.9	0.6	183.4	14.0	0.0	0.0
Ireland	550.6	11.9	368.6	8.0	180.2	3.9	1.8	0.0
Greece	822.0	7.6	198.7	1.8	623.2	5.7	0.0	0.0
Spain	4 454.4	9.6	1 948.4	4.2	2 505.2	5.4	0.7	0.0
France	4 355.7	6.6	1 485.8	2.2	2 869.9	4.3	0.0	0.0
Croatia	36.7	0.9	11.7	0.3	24.2	0.6	0.8	0.0
Italy	5 014.4	8.2	1 491.9	2.5	3 521.8	5.8	0.7	0.0
Cyprus	144.6	17.1	106.4	12.6	38.2	4.5	0.0	0.0
Latvia	298.4	15.0	6.8	0.3	291.4	14.7	0.2	0.0
Lithuania	22.5	0.8	4.3	0.1	16.6	0.6	1.6	0.1
Luxembourg	258.7	45.9	222.2	39.5	36.4	6.5	0.0	0.0
Hungary	145.7	1.5	80.8	0.8	64.8	0.7	0.1	0.0
Malta	27.5	6.4	14.9	3.5	12.6	2.9	0.0	0.0
Netherlands	773.3	4.6	430.9	2.5	338.8	2.0	3.6	0.0
Austria	1 131.2	13.2	565.4	6.6	562.9	6.6	2.9	0.0
Poland	108.3	0.3	30.0	0.1	76.6	0.2	1.7	0.0
Portugal	395.2	3.8	100.4	1.0	294.8	2.8	0.0	0.0
Romania	88.8	0.4	33.8	0.2	54.7	0.3	0.3	0.0
Slovenia	101.5	4.9	17.2	0.8	84.4	4.1	0.0	0.0
Slovakia	61.8	1.1	47.2	0.9	13.1	0.2	1.5	0.0
Finland	218.8	4.0	90.2	1.6	127.8	2.3	0.8	0.0
Sweden	731.2	7.5	296.0	3.0	416.2	4.3	19.0	0.2
United Kingdom	5 422.1	8.4	2 988.1	4.6	2 434.0	3.8	0.0	0.0

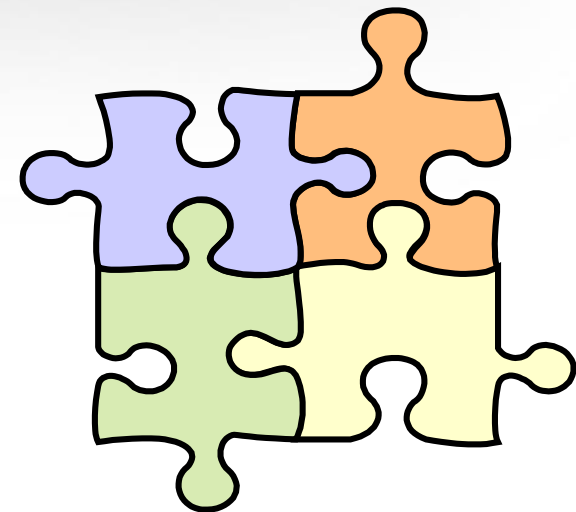
Polityka migracyjna, czyli co?

Działania państwa (zarówno polityczne, jak i legislacyjno-administracyjne) dotyczące:

- regulacji i kontroli wjazdu, pobytu
- wyjazdu,
- warunków osiedlania się cudzoziemców w danym państwie
- nadawania im obywatelstwa,
- poszukujących w nim (czasowego) zatrudnienia, bądź ochrony ze względów politycznych lub humanitarnych (kwestii uchodźczych),
- zasad wyjazdu za granicę, a także powrotu i reintegracji własnych obywateli.

Aktorzy polityki migracyjnej

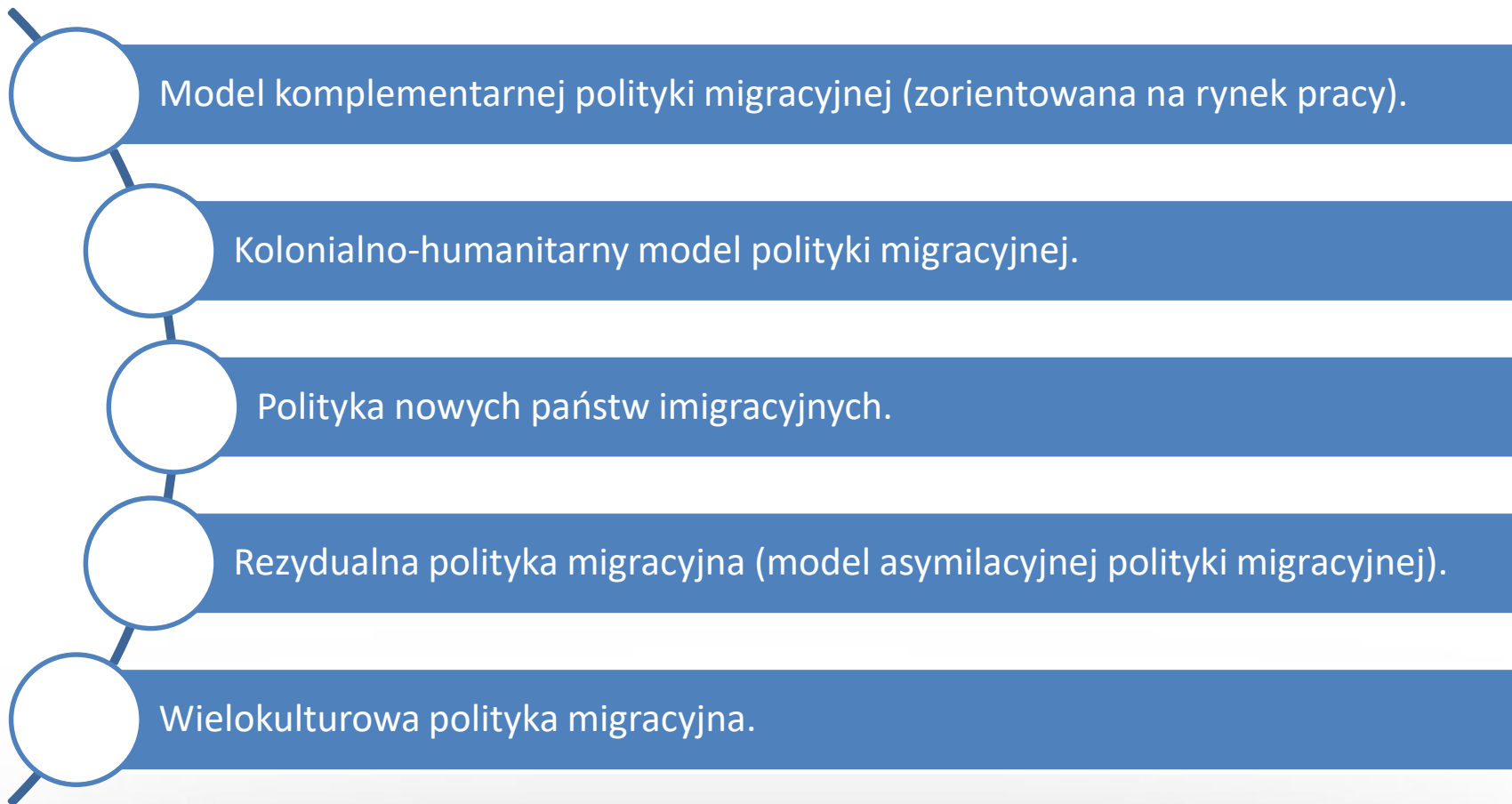
- centralne organy państwowe,
- władze ustawodawcze,
- partie polityczne,
- stowarzyszenia,
- inne: media, grupy interesu, władze lokalne...
- organizacje międzynarodowe.

Czynniki determinujące politykę migracyjną państwa

- Instrumenty polityki migracyjnej zgodne z celami polityki rynku pracy,
- Innowacyjne rozwiązania w zakresie stymulowania napływu imigrantów i odpływu emigrantów,
- Oficjalne i nieoficjalne stanowiska w zakresie debaty na temat polityki migracyjnej prowadzonej na poziomie ugrupowań,
- Wpływ uwarunkowań historycznych na obecnie realizowaną politykę migracyjną,
- Doświadczenie w praktycznej realizacji polityki migracyjnej.

Najczęściej spotykane modele polityki migracyjnej

Europeizacja polityki migracyjnej- czynniki kluczowe z punktu widzenia Polski

- proces integracji z UE,
- przyjęcie wspólnotowego dorobku prawnego (w tym układ z Schengen),
- wzmocnieniu ochrony granicy wschodniej naszego kraju jako granicy zewnętrznej Unii,
- dołączenie do obszaru Schengen w 2007 r.
- zmiany na rynku pracy (otwarcie się na kraje Europy Wschodniej).

Europejska polityka migracyjna (EPI)

Podstawowym celem Unii Europejskiej jest prowadzenie nowoczesnej i kompleksowej europejskiej polityki migracyjnej, opartej na solidarności.

Polityka migracyjna ma na celu zapewnienie wyważonego podejścia zarówno do migracji legalnej, jak i nielegalnej.

Podstawa prawna EPI

Art. 79 i 80 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE):

- ✓ Stosowanie do podstawowych aspektów zwykłej procedury prawodawczej (Rada i PE), ale !!! środki tymczasowe w przypadku nagłego napływu obywateli państw trzecich przyjmowane są przez Radę samodzielnie, po konsultacji z Parlamentem (art. 78 ust. 3 TUE)
- ✓ Nie narusza to prawa Państw Członkowskich do ustalania wielkości napływu obywateli państw trzecich przybywających z państw trzecich na ich terytorium w poszukiwaniu pracy najemnej lub na własny rachunek.
- ✓ Zasada solidarności i sprawiedliwego podziału odpowiedzialności między państwami członkowskimi.
- ✓ Podział kompetencji (art. 79 ust.5 TFUE)

Globalne podejście do migracji w UE

Dokumenty strategiczne i działania

- ✓ Komunikat KE „Otwarta i bezpieczna Europa: realizacja założeń” (marzec 2014)
- ✓ „Europejski program w dziedzinie migracji” KE, 13.05.2015
- ✓ Komisja proponuje wytyczne w czterech dziedzinach:
 1. ograniczenie zachęt dla nielegalnych migrantów;
 2. zarządzanie granicami przy jednoczesnym ratowaniu życia i zapewnianiu bezpieczeństwa;
 3. opracowanie zdecydowanej wspólnej polityki azylowej w oparciu o wdrożenie wspólnego europejskiego systemu azylowego (ocena i ewentualny przegląd rozporządzenia Dublin II w 2016 r.);
 4. wprowadzenie nowej polityki w zakresie legalnej migracji poprzez aktualizację i przegląd systemu „niebieskiej karty”,
- ✓ określenie nowych priorytetów polityki integracyjnej oraz optymalizację korzyści polityki migracyjnej dla osób i ich krajów pochodzenia

Inne działania i akty prawne

- ✓ Zwiększenie środków finansowych na operacje Fronteksu,
- ✓ Propozycje powołujące się na klauzulę solidarności: mechanizm relokacji osób ubiegających się o azyl oraz program przesiedleń na poziomie Unii dla przesiedleńców, którzy ewidentnie potrzebują ochrony międzynarodowej w Europie (2015-2016)
- ✓ Dyrektywa 2009/50/WE w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji określono „niebieską kartę UE” (do weryfikacji)
- ✓ Dyrektywa w sprawie jednego zezwolenia (2011/98/UE) ustanawia wspólną uproszczoną procedurę dla obywateli państw trzecich, którzy ubiegają się o zezwolenie na pobyt i pracę w państwie członkowskim (sprawozdanie z wdrożenia grudzień 2016)

Inne działania i akty prawne

- ✓ Dyrektywa 2014/36/UE, reguluje warunki wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia zatrudnienia w charakterze pracownika sezonowego
- ✓ Dyrektywa 2014/66/UE ustanawiająca warunki wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa
- ✓ Dyrektywa 2016/801/UE usprawniająca istniejące instrumenty prawne mające zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy ubiegają się o wjazd na terytorium UE w celu odbywania studiów lub prowadzenia badań naukowych (ocena jego wdrożenia 23 maja 2023 r.)
- ✓ Dyrektywa Rady 2003/109/WE - status obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi w Unii Europejskiej poszerzona o uchodźców i inne osoby korzystające z ochrony międzynarodowej

Nielegalna migracja

- Dyrektywa w sprawie powrotów (2008/115/WE) określiła wspólne normy i procedury UE dotyczące powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich
- Dyrektywa 2009/52/WE określa kary i środki, które mają być stosowane przez państwa członkowskie wobec pracodawców łamiących zakaz zatrudniania nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich.
- Liczne umowy z państwami trzecimi.

Polityka migracyjna- unijna czy narodowa?

- Czy możliwe jest budowanie wspólnej polityki migracyjnej?
- Czy realne jest prowadzenie jedynie narodowej polityki migracyjnej?

Polityka migracyjna- unijna czy narodowa?

- Funkcjonalistyczny efekt spill-over...
- Coraz więcej dziedzin w obszarze kompetencji dzielonych...
- Wzrost zainteresowania tematyką od lat 90.
(liberalizacja regulacji w UE, rynek wewnętrzny, układ z Schengen).
- Starzenie się społeczeństwa.
- Braki na rynku pracy w wybranych zawodach.

Polska polityka migracyjna

- ❑ Integracja z UE.
- ❑ Dołączenie do strefy Schengen w 2007 r.
- ❑ W latach 2012-2014 dostosowanie prawa krajowego do wcześniej wspomnianych dyrektyw.
- ❑ Upolitycznienie debaty.
- ❑ Nowelizacja ustawy w 2015 r. dot. udzielania pomocy cudzoziemcom (relokacja).
- ❑ Otwarcie rynku pracy dla krajów Europy Wschodnie (Armenia, Białoruś, Mołdawia, Gruzja, Rosja, Ukraina).
- ❑ Imigracja do Polski, jako kluczowy czynnik rozwojowy rynku pracy.
- ❑ Rosnąca atrakcyjność imigracyjna Polski.

Migracje w świecie- Top 10

- <https://www.youtube.com/watch?v=GeQ2h95Oppw>
- <https://www.youtube.com/watch?v=YnYzcl4QRgY>

Dziękuję za uwagę!

UNIWERSYTET GDAŃSKI

Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
ekonom.ug.edu.pl

Centrala: +48 58 523 10 00
fax: +048 58 523 11 10
e-mail: we@ug.edu.pl